

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی روان پرستاری
Course Syllabus شناسنامه درس

عنوان درس : کارآموزی مداخلات روان پرستاری خانواده شماره درس : ۵۱۳۵۵۲
نوع و تعداد واحد : عملی و 0.5 واحد
دروس پیش نیاز : مداخلات روان پرستاری فردی
فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری، کارشناسی ارشد، سه
نیمسال تحصیلی : نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴

زمان: صبح

مکان: کلینیک‌های طب تسکینی، بخش‌های انکولوژی اطفال بیمارستان سیدالشهدا علیه السلام، بخش
های روان پزشکی بیمارستان فارابی

زمان حضور در دفتر کار: یکشنبه ۴-۲

Email : fatemeh.ghaedi@gmail.com

مسئول درس : دکتر قائدی

شماره تماس: ۰۳۱۳۷۹۲۷۶۰۷

اساتید درس: دکتر قائدی و دکتر لهراسبی

اهداف کلی درس:

به‌کارگیری نظریه‌های روان درمانی در جهات رفع نیازهای مددجویان و ارتقاء سلامت خانواده

اهداف رفتاری:

دانشجو پس از پایان درس قادر است:

۱. وضعیت یک خانواده دارای مشکل را ارزیابی کند.
۲. مشکلات خانواده را تشخیص دهد.
۳. با خانواده به منظور حل مشکلات با بهره‌گیری از نظریه‌های روان‌درمانی، خانواده درمانی و حل مساله به طور موثر تعامل داشته باشد.
۴. پیامدهای مداخلات خانوادگی را ارزیابی کند و در قالب سمینار ارائه دهد.

***وظایف دانشجویان:**

- ۱- در بدو ورود ارائه معرفی نامه به مسئول واحد بالینی انتخاب شده جهت انجام خانواده درمانی
- ۲- حضور دانشجو در کنار خانواده مراجعه کننده به کلینیک‌های مشاوره و جلسات آموزشی به خانواده
- ۳- برقراری مصاحبه با خانواده انتخابی در حضور استاد مربوطه حداقل ۱ جلسه
- ۴- برقراری مصاحبه با خانواده انتخابی به طور مستقل حداقل ۲ جلسه
- ۵- هر جلسه روان‌پرستاری خانواده را که اجرا نموده است، در حضور استاد مربوط بررسی و رفع اشکال نماید.
- ۶- جلسات روان‌پرستاری خانواده که به طور مستقل اجرا نموده است، را مکتوب نماید.
- ۷- گزارش نهایی انجام روان‌پرستاری خانواده خود را به صورت سمینار در جمع دانشجویان در پایان کار آموزشی ارائه نماید.
- ۸- جنبه های اخلاقی، حقوقی و قانونی را در مراقبتهای روان‌پرستاری خانواده رعایت نماید.

***روش تدریس:**

مشاهده روان‌پرستاری خانواده، انجام مداخلات تخصصی تحت نظارت استاد و انجام مداخلات به طور مستقل با هماهنگی استاد، ارائه گزارش نهایی انجام مداخلات روان‌پرستاری خانواده، طبق فرایند پرستاری توسط دانشجو در قالب سمینار در جمع دانشجویان با حضور استاد

*مجموع ساعات کار در بخش برای هر دانشجو ۲۶ ساعت بوده و هر دانشجو موظف است که معرفی نامه کتبی از مدیر محترم گروه روان‌پرستاری جهت معرفی خود به مراکز روان پزشکی مربوطه دریافت نماید و پس از طی مراحل قانونی تصویر آن را همیشه به هنگام مراجعه به بخش همراه داشته باشد.

تبصره: در یک روز، کارآموزی صبح و عصر (به صورت long) ممنوع است.

***محل ارائه نتایج ارزشیابی فراگیران:**

نتایج ارزشیابی در تابلو اعلانات گروه روان‌پرستاری و در سایت اعلام خواهد شد.

***سیاست ها و قوانین درس:**

۱. حضور به موقع در محیط بالینی الزامی است .
۲. هر دانشجو در طول یک روز تنها می تواند در یک شیفت حضور پیدا کند (شیفت صبح یا عصر با هماهنگی استاد)
۳. در صورت داشتن حتی یک روز غیبت در صورت مجاز بودن با نظر دانشکده درس حذف شده و در صورت غیر مجاز بودن صفر تلقی می گردد.
۴. زمان شیفت صبح از ۷/۳۰ تا ۱۲/۳۰ و شیفت عصر از ۱۳/۳۰ تا ۱۸/۳۰ می باشد
۵. رعایت کلیه شئون اخلاقی، آموزشی ضروری است.

***منابع اصلی مورد استفاده:**

۱. پاترسون، ج ل. و همکاران. مهارت های پایه در خانواده درمانی: از مصاحبه اولیه تا خاتمه درمان. ترجمه علی نیلوفری. تهران: انتشارات ارجمند، ۱۳۹۱.
۲. ریان ک و همکاران. ارزیابی و درمان خانواده ها. ترجمه فاطمه بهرامی و همکاران. چاپ اول، تهران: انتشارات ارجمند، ۱۳۹۱.
۳. بارکر، فیلیپ. خانواده درمانی پایه. مترجمان محسن دهقانی و زهره دهقانی، تهران: انتشارات رشد، ۱۳۸۲.
۴. موسوی، اشرف سادات. خانواده درمانی کاربردی با رویکرد سیستمی. تهران: انتشارات دانشگاه الزهراء، ۱۳۸۲.
۵. جی، لوئیز، کوآ، بویلا و داتیلیو، فرانک ام. تکالیف خانواده درمانی. ترجمه دکتر مصطفی تبریزی و همکاران؛ چاپ دوم، تهران: انتشارات فراروان، ۱۳۸۸.
۶. جی هی لی. رواندرمانی خانواده. ترجمه دکتر باقر ثنایی، تهران: بعثت، ۱۳۶۵.
۷. خدایاری فرد، محمد و عابدینی یاسمین. نظریه ها و اصول خانواده درمانی و کاربرد آن در درمان اختلالات کودکان و نوجوانان. تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۹.
۸. ستوده، هدایت اله و بهاری، سیف اله. آسیب شناسی خانواده. تهران: انتشارات ندای آریانا، ۱۳۸۶.
۹. گلدنبرگ، ایرنه و گلدنبرگ، هربرت. خانواده درمانی. ترجمه حمیدرضا حسین شاهی برواتی و همکاران، چاپ دهم، تهران: نشر روان، ۱۳۸۹.
۱۰. گالیندو، ایزراییل، بومر، ایلاین و ریگان، دان. راهنمای ترسیم ژنوگرام خانواده. ترجمه دکتر فرشاد بهاری، تهران: نشر دانژه، ۱۳۸۹.
۱۱. مک گلدریک، مونیکا، گرسن، رندی و شلن برگر، سیلویا. ژنوگرام: سنجش و مداخله در مشاوره ازدواج و خانواده درمانی. ترجمه دکتر فرشاد بهاری؛ تهران: نشر دانژه، ۱۳۸۹.
۱۲. مینوچین، سالوادور و فیشمن، اچ. چارلز. فنون خانواده درمانی. ترجمه فرشاد بهاری و فرح سیا، تهران: انتشارات رشد، ۱۳۸۷.
۱۳. مینوچین، سالوادور. خانواده و خانواده درمانی. ترجمه کتر باقر ثنایی، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۳.
۱۴. شلیپه، آریست فون، شوایتزر، یوخن. آموزش درمان و مشاوره سیستمی. ترجمه سعید پیر مرادی، تهران: پردیس، ۱۳۸۶.
۱۵. Goldberg, I & Goldberg H. Family therapy: An Overview. Australia: Brooks/Cole Cengage learning, (Last Edition)

عملکردهای مربوط به اجرای فرایند پرستاری مداخلات روان پرستاری خانواده

ردیف	مراحل فرآیند پرستاری	عملکرد مورد انتظار
۱	بررسی و شناخت	فراهم نمودن محیط مناسب درمانی، آموزشی یا اجتماعی مناسب برای برقراری جلسات خانواده درمانی
		بررسی و شناخت کافی از محیط انتخابی و اعضای واجد شرایط برای تشکیل خانواده
		توانایی ارزیابی مشکلات اعضای خانواده با استفاده از تکنیک های مصاحبه
		بررسی وضعیت اجتماعی، اقتصادی و شغلی خانواده
		بررسی نیازهای آموزشی و مشاوره ای اعضای خانواده
		بررسی وضعیت فعالیتهای روزمره زندگی (ADL) Activity of Daily Living اعضای خانواده
		بررسی وضعیت مهارتهای اجتماعی (Social Skills) اعضای خانواده
		بررسی وضعیت چرخه خانواده
		بررسی الگوهای ارتباطی خانواده
		بررسی بحران های خانواده
۲	شناسایی مشکل تدوین تشخیص های پرستاری	توانایی تعیین نیازهای مراقبتی، درمانی و آموزشی خانواده مبتنی بر بررسی و شناخت انجام شده
		فهرست نمودن علائم و نشانه های بروز مشکل
		فهرست نمودن عوامل مرتبط با بروز مشکل
		توانایی تدوین تشخیصهای پرستاری (Nursing Diagnosis) مبتنی بر تجزیه و تحلیل داده های بررسی و شناخت
۳	برنامه ریزی	توانایی تدوین اهداف مددجو مبتنی بر تشخیص های پرستاری مددجو
		توانایی تدوین مراقبتهای پرستاری (Nursing Care Plan) مبتنی بر اهداف و تشخیص های پرستاری
		توانایی ارائه دلایل علمی و مستدل برای هر مداخله تخصصی، مراقبت پرستاری و درمانی
		توانایی اولویت بندی مراقبتهای پرستاری و درمانی
		توانایی برنامه ریزی جهت اوقات فراغت خانواده در منزل (ارایه تکالیف)
		توانایی تدوین اهداف مددجو مبتنی بر تشخیص های پرستاری مددجو
		توانایی تدوین مراقبتهای پرستاری (Nursing Care Plan) مبتنی بر اهداف و تشخیص های پرستاری
		توانایی ارائه دلایل علمی و مستدل برای هر مداخله تخصصی، مراقبت پرستاری و درمانی

		<p>توانایی اولویت بندی مراقبتهای پرستاری و درمانی</p> <p>توانایی برنامه ریزی جهت اوقات فراغت خانواده در منزل (ارایه تکالیف)</p>
۴	اجرا	<p>مشارکت و همکاری لازم در برنامه مراقبت درمانی خانواده با سایر درمانگران</p> <p>توانایی کاربرد انواع درمانی تکمیلی متداول (نظیر رفتاری شناختی، مداخله در بحران، آرام سازی ، ورزش...) در حیطه تخصصی خویش در خانواده با توجه به تشخیص مشکلات و تشخیص های پرستاری در موقعیتهای مناسب جهت خانواده</p> <p>ارائه انجام آموزش های مراقبتی – درمانی به خانواده</p> <p>ارائه مراقبت از خانواده دچار بحران</p> <p>ارائه انجام آموزش های مراقبتی – درمانی به خانواده</p> <p>توانایی بکار گیری رویکردهای افزایش اعتماد به نفس و کاهش ناامیدی برای خانواده</p> <p>ارائه روشهای پیشگیری از بازگشت مشکل در خانواده</p>
		<p>مشارکت و همکاری لازم در برنامه مراقبت درمانی خانواده با درمانگر</p> <p>توانایی کاربرد انواع درمانی تکمیلی متداول (نظیر رفتاری شناختی، مداخله در بحران، آرام سازی ، ورزش...) در حیطه تخصصی خویش در خانواده با توجه به تشخیص مشکلات و تشخیص های پرستاری در موقعیتهای مناسب جهت خانواده</p> <p>ارائه انجام آموزش های مراقبتی – درمانی به خانواده</p> <p>ارائه مراقبت از خانواده دچار بحران</p> <p>ارائه انجام آموزش های مراقبتی – درمانی به خانواده</p> <p>توانایی بکار گیری رویکردهای افزایش اعتماد به نفس و کاهش ناامیدی برای خانواده</p> <p>ارائه روشهای پیشگیری از بازگشت مشکل در خانواده</p>
۵	ارزشیابی	<p>توانایی قضاوت در مورد میزان دستیابی خانواده به برآیندهای مورد انتظار</p> <p>توانایی قضاوت و ارزشیابی در مورد عدم دستیابی خانواده به برآیندهای مورد انتظار</p> <p>توانایی بازبینی و تجدید نظر در ارائه مراقبت های پرستاری درمانی در صورت نیاز</p> <p>توانایی ثبت دقیق مداخلات و اقدامات پرستاری و درمانی انجام شده برای خانواده</p> <p>ارزیابی دقیق کلیه اقدامات پرستاری و درمانی ارائه شده برای خانواده</p> <p>توانایی ارزیابی خانواده از نظر نتایج خانواده درمانی در هر جلسه و در خاتمه ارزشیابی</p>

اهداف رفتاری مورد انتظار در بخش منتخب برای خانواده درمانی

اهداف رفتاری	تاریخ
ارزیابی خانواده / زوج	روز اول
ارزیابی خانواده /زوج	روز دوم
تحلیل موارد ارزیابی شده و تعیین مشکلات	روز سوم
برنامه ریزی و اجرای خانواده / زوج درمانی بر اساس نظریه خانواده یا زوج درمانی منتخب *	روز چهارم
ارزشیابی و بازنگری و ارائه	روز پنجم

*ترجیحا نظریه ای مورد استفاده قرار گیرد که در درس نظری مداخلات روانپرستاری خانواده به عنوان توسط دانشجو
ارایه شده است.